

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: UP P 02-043/24-13/4
Podgorica, 03.04.2024. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru gospodina Igora Jankovića (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. UP P 04-043/24-13 od 04.03.2024. godine), direktorica Agencije za elektronske medije

RJEŠENJE

1. NVO „Društvo za ravnopravnost i toleranciju - AI" iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Srpska TV", izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je, dana 03. marta 2024. godine, u periodu od 14:04:58 do 16:10:23 sati, emitovao igrani film „Dara iz Jasenovca", a koji nije na odgovarajući način kategorisao, najvio, označio i rasporedio kao sadržaj koji nije primjeren za maloljetnike mlađe od 16 godina".
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog kršenja obaveze emitera da:
  - a) programski sadržaj, koji može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika jasno označio vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja i emituje u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovatno da će ga maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti (član 55 stav 2 Zakona o elektronskim medijima i član 22 stav 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list CG", br. 35/11, 07/16 i 08/19));
  - b) pisano i zvučno upozorenje emituje neposredno prije početka označenog sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: „Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12, 16 ili 18 godina", uz istovremeno čitanje od strane spikera (član 23 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima)
  - c) za označavanje sadržaja iz tačke a), koristi odgovarajuću grafičku oznaku koja predstavlja krug sa crvenom brojkom, koja mora biti jasno vidljiva i emitovana u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, tokom cijelog trajanja označenog programskog sadržaja (član 23 stav 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima);
  - d) izvrši kategorizaciju programskih sadržaja iz tačke a) u skladu sa čl. 23a do 25 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima
3. Nalaže se NVO „Društvo za ravnopravnost i toleranciju - AI" iz Podgorice, da usaglasí emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Srpska TV" sa obavezama definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatim Odobrenjem za emitovanje broj O-TV-K-16.
4. NVO „Društvo za ravnopravnost i toleranciju - AI" iz Podgorice dužna je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u programu „Srpska TV", objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru opšteg televizijskog programa 'Srpska TV' upozorenje jer je dana 03. marta 2024. godine, emitovao igrani film 'Dara iz Jasenovca', koji nije adekvatno kategorisao, najavio, označio grafičkom oznakom 16 i rasporedio nakon 22 sata, kao sadržaj koji nije primjeren za maloljetnike mlađe od 16 godina”.

5. NVO „Društvo za ravnopravnost i toleranciju - AI” iz Podgorice je dužna da, u pisanoj formi, obavijesti Agenciju za elektronske medije o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja, u pisanoj formi, u roku od 24 časa od objavljivanja.
6. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
7. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.
8. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 04. marta 2024. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija”) dostavljen je prigovor gospodina Igora Jankovića, na rad NVO „Društvo za ravnopravnost i toleranciju - AI” iz Podgorice (u daljem tekstu: „emiter”), emitera opšteg televizijskog programa „Srpska TV” (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-13 od 04.03.2024. godine).

Prigovor se odnosio emitovani igrani film „Dara iz Jasenovca”, dana 03. marta 2024. godine, u periodu od 14:04:58 do 16:10:23 sati (2 sata 5 minuta 25 sekundi). Podnosilac prigovora navodi da *„nije bilo nikakve oznake za prikladan uzrast gledaoca sadržaja, kao ni programske košuljice koja najavljuje prikazivanje ovog filma”.*

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVN usluga Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja i sačinio nalaz (akt broj UP P 04-043/24-13/1 od 07.02.2024. godine).

Agencija je dana 07. marta 2024. godine, pokrenula postupak za utvrđivanje odgovornosti zbog kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon”), Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik”) i izdatog Odobrenja za emitovanje broj O-TV-K-16 i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-043/24-13/2 od 07.03.2024. godine).

Emiter je dostavio Izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-13/3 od 14.03.2024. godine) u kome je naveo:

- *„dana 3. marta, usled nestanka napajanja električnom energijom na računaru na kojem se nalazila programska šema za navedeni datum, došlo je do greške tehničke prirode, pa je emitovani film pušten u ... navedeno vrijeme bez najave i upozorenja emitera neposredno prije početka označenog sadržaja. Usled nestanka napajanja električnom strujom došlo je do miješanja programske šeme, na koji nismo mogli uticati u datom momentu, što je posledica puštanja filma u neprikladno vrijeme”.*
- *„Srpska TV sprovodi programsku šemu koja je dostavljena Agenciji u decembru prethodne godine i u bitnom se trudi da primjenjuje član 2 Pravilnika o programskim standardima, kao i član 23 stav 1 navedenog Pravilnika”.*
- *da „ima u vidu da je emitovanje moglo uzmemiriti ... najmlađe gledaoce, kojima .... posvećuju posebnu pažnju kroz brojne dječije emisije, pažljivo odabrane crtane filmove i ostale, njihovom uzrastu, prilagođene sadržaje”.*
- *da je „... učinjen propust nastao usled greške tehničke prirode, na koju nijesu mogli uticati niti je u potrebnom roku otkloniti”.* Posebno ističe da u tehničkoj ekipi ima nove zaposlene, te da će *„u narednom periodu nastojati da se ovakave ili slične greške na dešavaju”.*

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- članom 55 st. 2 Zakona i članom 22 stav 1 i stav 2 Pravilnika propisano je da je emiter dužan da objavi zvučno i vizuelno upozorenje za programske sadržaje kojima se može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika i takve programe jasno označi vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja i emituje te programske sadržaje u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovatno da će ga maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti;
- članom 23 st. 1 Pravilnika propisano je da se pisano i zvučno upozorenje emituje neposredno prije početka označenog sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: „Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12, 16 ili 18 godina" uz istovremeno čitanje od strane spikera, dok je stavom 2 ovog člana Pravilnika propisano da grafička oznaka predstavlja krug sa crvenom brojkom, koja mora biti jasno vidljiva i koja se emituje u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, tok cijelog trajanja označenog programskog sadržaja, dok je stavom 3 ovog člana Pravilnika propisano da se za odgovarajuće kategorije programa primjenjuju sljedeće grafičke oznake:
  - a) grafička oznaka 12;
  - b) grafička oznaka 16;
  - c) grafička oznaka 18.
- članovima 23a do 25 Pravilnika detaljno su propisani uslovi za kategorizaciju programskih sadržaja, što predstavlja osnov za njihovo raspoređivanje u određenu dobnu kategoriju (12, 16 ili 18) i saglasno tome adekvatno označavanje i raspoređivanje. Prilikom kategorizacije sadržaja, posebno treba uzeti u obzir da li se njima prikazuju nasilje i njegove posljedice, seksualno nasilje, nago ljudsko tijelo, seksualnost, zastrašujuće scene, pušenje i zloupotreba opojnih droga, alkohola i drugih štetnih supstanci, opasno ponašanje, diskriminatorsko postupanje ili nepristojno ponašanje.
- članom 24 st. 1 Pravilnika je propisano da se grafičkom oznakom 16, označavaju sadržaji koji nijesu namijenjeni maloljetnicima ispod 16 godina, a koji uključuju učestalo, dugačko, intezivno i detaljno prikazivanje sadržaja iz člana 23a. stav 1 ovog Pravilnika i imaju, između ostalog, sljedeća obilježja:
  - d) teško nasilje i njegove posljedice mogu biti detaljno prikazani, ali programski sadržaj ne smije biti naročito usmjeren na scene u kojima se oni detaljno prikazuju;
  - e) zastrašujuće scene mogu biti učestalo i intezivno prikazane, ali samo ako takve scene nisu posljedica sadističkog ili seksualnog ponašanja;
  - f) veoma nepristojno ponašanje može biti učestalo, dok najteži oblici nepristojnog ponašanja mogu biti samo kratko prikazani, ali nikada ako se ono koristi kao akt agresije, odnosno da bi se neko uvrijedio.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i Izjašnjenju emitera, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je dana 03. marta 2024.g., u periodu od 14:04:58 do 16:10:23 sati (2 sata 5 minuta 25 sekundi) emitovao igrani film „Dara iz Jasenovca", posvećen stradanjima srpskih, jevrejskih i romskih muškaraca, žena i djece u logoru Jasenovac, u Hrvatskoj, za vrijeme Drugog svjetskog rata.

U nastavku slijedi opis dijela segmenata od značaja za dobnu kategorizaciju sadržaja:

- U terminu od 14:42:17 do 14:49:15 prikazano je razdvajanje porodica. Vojska traži da muškarci stariji od 15 godina pođu na jednu stranu, a da žene sa djecom uđu u kamione. Vojska odvodi dječake. Prikazane su emotivne scene tokom kojih majke plaču i mole da ne

odvođe njihovu djecu. Majka junakinje filma stoji sa svoje troje djece. Sina odvlače na jednu stranu, ona plače i govori da ga neće dati i da on ima samo 12 godina. Staje ispred njega, a vojnik (koji komanduje razdvajanjem porodica) uzima pištolj i puca u majku. Metak prolazi kroz njen trbuh i leđa i osim nje ubija i dječaka koji je stajao iz nje. Tokom ove scene vojnik, koji je pucao i komandovao, na hladnokrvan način jede jabuku. U sljedećim kadrovim prikazani su ljudski leševi na zemlji.

- U terminu od 15:07:50 do 15:09:03 sati prikazana je pretraga radi provjere da li su žene nešto otuđile. Kada je kod jedne od njih pronađena glavica kukuruza vojnik je udara prvo palicom po leđima, a dok je ležala na zemlji udara je nogama u stomak i rebra.
- Od 15:55:40 do 15:56:54 sati prikazuje se vojnik koji prilazi podrumu u kojem su zarobljena djeca, stoji na njegovim vratima a nakon toga baca gasnu bombu i zatvara vrata podruma. Nekoliko trenutaka kasnije čuje se eksplozija.
- U terminu od 16:03:35 do 16:03:53 sati prikazana je scena tokom koje djevojčica (glavni lik u filmu) trči ka autobusu da bi bila sa mlađim bratom koji je predat na usvajanje. Žena, koja je u ulozi vojnkinje, nišani u pravcu djevojčice. Ženska osoba, koja je pazila djecu u domu, gura ruku vojnkinji i sprječava ubistvo. Zbog toga biva upucana i pada na zemlju. Pucnjava na djevojčicu se nastavlja, ali je metak ne pogađa.

Na početku, tokom ili na kraju programskog sadržaja nije emitovana najava kao ni grafičko ili zvučno obavještenje o kategorizaciji sadržaja.

2. Imajući u vidu da je sadržaj, u više navrata, imao scene u kojima je intezivno prikazano bezrazložnog nasilja sa njegovih posljedicama, ovaj sadržaj je trebalo kategorisati kao sadržaj koji nije namijenjen maloljetnicima mlađim od 16 godine i saglasno tome adekvatno najaviti, označiti i rasporediti.
3. Emiter je propustio da neposredno prije početka emitovanja navedenog sadržaja emituje vizuelno (pisano i grafički) i zvučno upozorenje u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: *„Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 16 godina“*, uz istovremeno čitanje od strane spikera.
4. Emiter je propustio i da predmetni sadržaj, označi propisanim vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja, tj. da emituje grafičku oznaku koja predstavlja krug sa crvenom brojkom 16, koja mora biti jasno vidljiva i koja se emituje u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, čime je ujedno propustio i obavezu da izvrši kategorizaciju programskog sadržaja u skladu sa čl. 23a do 25 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima.
5. Uvažavajući izjašnjenje emitera kojim prepoznaje da je došlo do propusta, koji je *„učinjen ... usled greške tehničke prirode“*, ne može se prenebregnuti činjenica da predmetni sadržaj nije adekvatno kategorisa, najavljen, označen i raspoređen kao sadržaj koji nije namijenjen maloljetnicima određene dobi (16 godine).

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatih Odobrenja za emitovanje O-TV-K-16 emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnog programskog sadržaja emiter prekršio čl. 55 st. 2 Zakona i čl. 22 st. 1 i st. 2, čl. 23 st. 1 i 2, čl. 23a i čl. 24 st. 1 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 139, 140 i 141 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Srpska TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatim odobrenjima za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Gospodin Igor Janković, podnosilac prigovora
- NVO „Društvo za ravnopravnost i toleranciju - AI“, direktor
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za informaciono-komunikacione tehnologije
- Služba za zajedničke poslove

Pripremila: Zorica Popović

Odobrila: Jadranka Vojvodić

